

Verhaal reconstrueren

IN HET KORT

Met deze lesactiviteit kan je leerlingen zich laten inleven in redenen waarom mensen zwerfvuil achterlaten of sluikestorten en reflecteren over gedragsverandering door hen een zeer kort verhaal te laten schrijven en een alternatief verloop te laten bedenken.

DOELGROEP

2^e en 3^e graad secundair onderwijs

DUUR

50 minuten

LESDOELEN

- De leerlingen verkennen hun gevoel m.b.t. zwerfvuil/sluikstort.
- De leerlingen verkennen perspectieven m.b.t. zwerfvuil/sluikstort.
- De leerlingen leven zich in in redenen waarom mensen zwerfvuil/sluikstorten achterlaten.
- De leerlingen reflecteren over gedragsverandering m.b.t. zwerfvuil/sluikstort.

MATERIAAL

- Optie 1: Smartphones of fototoestellen voor de leerlingen
- Optie 2: Foto's van stukken zwerfvuil of sluikstort (bijlage)

VOORAF

- Kies de elementen uit de les die passen bij jouw leerlingen en die aansluiten bij voorgaande en geplande lessen.
- Optie 1: Geef de leerlingen de opdracht om vooraf of tijdens de les door hun eigen buurt of de schoolomgeving te wandelen en een foto te maken van een niet-geënceneerd stuk zwerfvuil of sluikstort, waarvan ze benieuwd zijn hoe het daar terecht kwam.
- Optie 2: Selecteer foto's uit de bijlage of maak zelf enkele foto's van stukken zwerfvuil of sluikstort op voor de leerlingen herkenbare plaatsen in de schoolomgeving.

LESVERLOOP

1. PRIKKEL

De leerlingen wandelen door hun eigen buurt of de schoolomgeving en maken een foto van een niet-geënceneerd stuk zwerfvuil of sluikestort, waarvan ze benieuwd zijn hoe het daar terecht kwam. Laat de leerlingen eventueel eerst meerdere foto's maken, zodat ze er nadien één kunnen uitkiezen naargelang welke foto hen het meest prikkelt.

*Van welk (soort) zwerfvuil vraag je je vaak af waarom mensen dit achterlaten?
Van welke plaats vind je het gek dat mensen daar afval achterlaten?*

Denkvraag

Mogelijk antwoord

Let erop dat de foto's steeds een specifiek soort zwerfvuil of sluikestort in beeld brengen.

Een foto van een leeg bierblikje op de stoep aan de ingang van de buurtwinkel.
Een foto van sigarettenpeuken in de goot op straat.
Een foto van een broodjesverpakking op een vensterbank vlakbij de schoolpoort.
Een foto van een volle zwarte vuilniszak naast een openbare vuilnisbak in het park.
Een foto van een versleten zetel op de stoep voor de gevel van een huis, met een bladje met 'gratis mee te nemen' erop.

BESTAANDE FOTO'S GEBRUIKEN

Als de tijd of de context er niet naar is om de leerlingen buiten het klaslokaal te laten gaan, kan je hen ook bestaande foto's van stukken zwerfvuil en sluikestort (bijlage) laten bekijken. Elke leerling kiest er dan één foto uit.

2. KERN

2.1 VERHAAL RECONSTRUEREN

STAP 1

Verhaal reconstrueren

De leerlingen gaan nu een (zeer kort) verhaal verzinnen rond het stuk zwerfvuil of sluikestort dat ze zien op de foto. Als centrale gebeurtenis van het verhaal reconstrueren de leerlingen het moment waarop het afval op deze plaats terecht kwam, zoals zij zich inbeelden dat dit zou kunnen gebeurd zijn. Het hoofdpersonage van hun verhaal is steeds de fictieve persoon die het afval achtergelaten heeft. De leerlingen schrijven hun verhaal in de tegenwoordige tijd en het verhaal kan zowel in de eerste als in de derde persoon geschreven worden. Dat eerste is wat moeilijker, maar stimuleert het inlevingsvermogen van de leerlingen.

Stel voldoende prikkelende vragen om de leerlingen op weg te helpen.

*Wat is er gebeurd?
Waarom ligt dit hier?
Waarom op deze plaats?
Wie zou dit achtergelaten kunnen hebben?
Zou dat bewust geweest zijn of niet?
Waar zou de vervuiler op dat moment mee bezig geweest zijn?
Wat zou er in het hoofd van de vervuiler omgegaan zijn?
Zou de vervuiler er later nog aan teruggedacht hebben?*

Mogelijk verhaal bij een leeg bierblikje op de grond:

Na een lange werkdag, besluit Dimi om een pintje te kopen in de buurtwinkel. Dat heeft hij nu wel verdiend. In de koelkast staat nog net één half liter van zijn favoriete merk: Jupiler. Het blikje voelt koud aan, en Dimi houdt het even tegen zijn wang. Even voelen in zijn broekzak ... Oef! Net genoeg centjes. En dan: snel neertellen, gedag knikken naar de winkeluitbater en hop, naar buiten. Ktssssss. Gloek gloek gloek. En of dat smaakt. Met drie grote slokken drinkt Dimi het blikje leeg, waarna hij het achteloos achter zijn schouder werpt. En nu snel naar huis.

TIP!

Met deze lesactiviteit kan je leerlingen laten oefenen op het schrijven van een 'zeer kort verhaal'. Overloop in dat geval de volgende criteria¹:

- Schrap alle overbodige woorden en vermijd dialogen.
- Zorg voor een sterke openingszin.
- Begin in medias res (in het midden van het verhaal).
- Hou het simpel: beperk het aantal personages en zorg voor één thema.
- Leg niet uit, toon.
- Zorg voor een pakkende titel.
- Ga voor een open einde.

STAP 2

Gevoel verkennen

Verdeel de leerlingen in duo's. De leerlingen geven hun verhaal en hun foto door aan hun buur. Ze lezen het verhaal van hun buur aandachtig en noteren voor zichzelf in enkele kernwoorden waar het verhaal over gaat. Nadien bespreken de duo's elkaars verhaal om de beurt. Ze verkennend daarbij ook hun gevoel.

*Wat gebeurt er in het verhaal?
Op welke plaats speelt het verhaal zich af?
Welk soort afval is achtergelaten?
Is dat zwerfvuil of sluikstort?
Waarom is het soort afval daar achtergelaten?
Wat vind je daarvan? Vind je dat fijn?
Begrijp je dat? Zou je dat zelf ook kunnen voorhebben?*

¹ Bron: <https://creatiefschrijven.be/nieuws/wat-is-een-zeer-kort-verhaal-en-hoe-schrijf-je-het>

STAP 3

Verhaal herschrijven

De leerlingen gaan nu nadenken wat ze graag anders zouden zien aan het verhaal van hun buur.

De leerlingen herschrijven het verhaal van hun buur nu naar hoe ze zouden willen dat het verhaal zou lopen.

Wat kan anders?

Wat zou je willen dat hier gebeurt?

Wat zou een alternatief verhaal kunnen zijn?

Hoe zou het verhaal kunnen lopen, zodat het afval niet achtergelaten wordt?

De leerlingen herschrijven het verhaal van hun buur nu naar hoe ze zouden willen dat het verhaal zou lopen.

STAP 4

Veranderingen detecteren

De leerlingen geven het herschreven verhaal nadien terug aan de oorspronkelijke auteur en bespreken met hun buur wat er veranderd is.

Wat is er veranderd aan de gebeurtenis?

Waarom is er nu geen afval achtergelaten?

Welke verandering maakte het hoofdpersonage door? Waaraan merk je dat?

Wat zorgde er voor een verandering in het gedrag van het hoofdpersonage?

Wat zorgde er in het eerste verhaal voor dat er wel afval werd achtergelaten?

3. SLOT

3.1 REFLECTIE

5 min

Sluit de activiteit af door te reflecteren over hoe de leerlingen de geobserveerde gedragsverandering zouden kunnen teweeg brengen in het dagelijkse leven.

Hoe zouden we échte mensen deze gedragsverandering kunnen laten doormaken?

Wat heb je daarvoor (nog) nodig?

Zou dit ook op andere plaatsen werken?

3.2 MOGELIJKE VERVOLGACTIVITEITEN

GEVOLGEN

De leerlingen gaan de verhalen verder uitschrijven met de mogelijke gevolgen van het afval dat in het verhaal achtergelaten wordt.

IN ACTIE!

De leerlingen gaan acties bedenken om de gedragsverandering in het verhaal teweeg te brengen bij échte mensen.

COLOFON

Redactie:
Bram Speleman

Vormgeving:
mortierbrigade

© 2024 / Djapo

Djapo vzw
Ortolanenstraat 6
3010 Kessel-Lo
0460 95 71 01
info@djapo.be
www.djapo.be

Coverfoto
© Shutterstock

Foto's bijlage 1
© Ellen Van Den Bussche
voor Mooimakers

Deze lesactiviteit kwam tot stand in opdracht
van en in samenwerking met **Mooimakers**.

 www.mooimakers.be

 facebook.com/mooimakers.be

 instagram.com/demooimakers

 linkedin.com/company/mooimakers

djapo

Vlaanderen
verbeelding werkt